

V drugi sekciji so svoje referate s temo »Izkušnje z adaptacijo« predstavili dr. Gunnar Teske (Münster), dr. Bernhard Post (Weimar) in dr. Irmgard Christa Becker (Marburg), tretja je obravnavala temo »Arhivi kot 'otroci svojega časa'«, četrta pa se je posvetila temi »Primerne oprema v Arhivih«.

V četrtek je bil tudi občni zbor članov Društva nemških arhivark in arhivarjev. Na njem so obravnavali različna poročila (finančna, vsebinska) in programe za naslednje leto. Med drugim so potrdili tudi naslednje zborovanje, 81. po vrsti; bo v Bremnu.

V petek, 1. oktobra, so potekala (hkrati) zasedanja osmih strokovnih skupin, ki delujejo v okviru društva. Prva (arhivarji v državnih arhivih) je ob primeru državnih Saških arhivov razpravljala o prvotni rabi in saniranju starih stavb ter zidavi novih. Precej velika zasedba poročevalcev in razpravljavcev je bila v okviru druge strokovne skupine (arhivarji v mestnih in drugih javnih teritorialnih skupnostih), ki se je ubadala z urejanjem prostorskih vprašanj. V okviru tretje strokovne skupine (arhivarji v cerkvenih arhivih) so se spraševali, v kakšnih prostorih je shranjeno najstarejše arhivsko gradivo in »ali arhivalije sploh sodijo v stare stavbe?«. Četrta strokovna skupina (arhivarji v gosposkih, družinskih in hišnih arhivih) in peta (arhivarji v gospodarskih arhivih) sta imeli skupno zasedanje. Na njem je na primer Dieter Landenberger (Stuttgart) govoril o Porschejevem arhivu kot sestavnem delu novega Porschejevega muzeja. V šesti strokovni skupini (arhivarji v arhivih parlamentov, političnih strank, ustanov in zvez) je dr. Monika Frassbender (Gummersbach) poročala o napredku pri zidavi modernega Arhiva o liberalizmu. Sedma (arhivarji v medijskih arhivih) in osma strokovna skupina (arhivarji v arhivih visokih šol in znanstvenih institucij) sta imeli skupno zasedanje. Ob posameznih primerih sta predstavili sedanje razmere in delo v prihodnosti.

Zborovanje se je končalo z drugim skupnim zasedanjem vseh delovnih skupin s temo »Arhivi kot zgodovinski centri«.

V petek sem izkoristila tudi priložnost za obisk sedeža nekdanjega Stasijevega arhiva v novem delu mesta. Prijazno so mi pokazali 11 tekočih kilometrov polic s skrbno zloženimi mapami s podatki o več deset tisoč osumljencih, pa tudi sodelavcih nemške tajne policije. Vse občudovanje si zasluži njihova značilna redoljubnost in sistematičnost, s katero so Nemci prekosili svoje sovjetske učitelje in druge posnemovalce na Vzhodu. Izvedela sem tudi, da je dostop do dosjejev s podatki tajnih služb za posameznike bolj zapleten in dolgotrajen, kot je pri nas.

Vtise z zborovanja povzemam v teh ugotovitvah: presenetile so me množičnost organizacije gostiteljev, profesionalnost in dobra organiziranost ter velika udeležba njenih članov na zborovanju; čutili je bilo

tudi trdno hierarhijo v društvu in močno nacionalno samozavest, pogrešala pa sem bolj pristne, osebne stike, sproščenost in temperament. V slovenskem arhivskem društvu imamo, za primerjavo, več možnost tudi mlajši, manj izkušeni arhivisti z željo po izboljšavah in nabiranju novih izkušenj, ki prinašajo slovenski arhivski stroki večjo pestrost in drugačno vizijo.

Maja Gombač

23. mednarodno arhivsko posvetovanje »Arhivska praksa 2010«. Tuzla, Bosna in Hercegovina, 30. september–1. oktober 2010

Arhiv Tuzelskega kantona je v sodelovanju z Društvom arhivskih uslužbencev Tuzelskega kantona organiziral 23. mednarodno posvetovanje »Arhivska praksa 2010«, in sicer 30. septembra in 1. oktobra 2010 v hotelu Tuzla v Tuzli.

Arhiv Tuzelskega kantona je bil kot Arhiv mesta Tuzla ustanovljen z odločbo mestnega narodnega odbora Tuzla 1. julija 1954, vendar se je njegovo delovanje kmalu razširilo na območje tuzelskega okrožja in drugih okrožij severovzhodne Bosne.

»Arhivska praksa 2010« je gostila ugledne strokovnjake s področja arhivistike in informacijskih tehnologij iz Hrvaške, Srbije, Črne gore, Slovenije, Avstrije, Italije, Madžarske, Rusije, Ukrajine, Švice in Albanije. Iz Slovenije smo bili: dr. Slavica Tovšak in dr. Miroslav Novak (PAM), mag. Nada Čibej in Vladimir Drobniak (PAK), mag. Bojan Cvelfar in Sonja Jazbec (ZAC), dr. Ivan Fras in Katja Zupanič (ZAP), mag. Gašper Šmid in Žarko Štrumbl (ARS), dr. Peter Pavel Klasinc (MIAZ) in mag. Aida Škoro Babić (ARS, za ADS).

Vse prisotne nas je pozdravil in nagovoril direktor Arhiva Tuzelskega kantona in hkrati glavni organizator posvetovanja dr. Izet Šabotić. Sledil je pozdravni nagovor ministrice za izobraževanje, kulturo in šport Tuzelskega kantona, za njo pa so nas pozdravili predstavniki iz vseh držav. V imenu Arhivskega društva Slovenije je vse navzoče pozdravila Katja Zupanič, predsednica Arhivskega društva Slovenije. Po pozdravnih nagovorih je bila na vrsti promocija trinajste številke časopisa Arhivska praksa, v kateri so objavljeni prispevki referentov posvetovanja. Vsak je prejel izvod časopisa.

Arhivska stroka v državi gostiteljici je obremenjena s problemi tako kadrovske kot finančne narave. Na posvetu so bile izpostavljene tri aktualne arhivske teme. Prva se je nanašala na vrednotenje arhivskega gradiva s poudarkom na odnos države do arhivske dejavnosti. Mnenja in stališča referentov iz različnih

držav so bila usmerjena v izboljšanje položaja in statusa arhivske dejavnosti v družbeni skupnosti ob obvezni uporabi mednarodnih standardov in norm. Pomemben vezni člen pri opravljanju in vrednotenju arhivskega dela so arhivski kadri ter njihovo izobraževanje. Druga tema je obravnavala zaščito dokumentarnega gradiva pri nastajanju. Prispevki so govorili o vrednotenju dokumentarnega gradiva, sistemu nadzora zaščite gradiva pri nastajanju, o problematiki zaščite gradiva stečajnih in likvidacijskih ustvarjalcev ter produkciji in zaščiti nekonvencionalnih nosilcev informacij. Tretja tema se je nanašala na aktualna vprašanja arhivske teorije in prakse ter moderne težnje v arhivistiki in informacijskih sistemih.

Zaradi velikega števila referentov so bili prispevki predstavljeni le z nekaj besedami, celotne smo lahko brali v trinajsti številki Arhivske prakse.

V diskusijah so se potem pojavljala temeljna vprašanja v zvezi s statusom arhivov in arhivistov v družbi, in sicer, kakšen status imajo arhivi in kašnega bi pravzaprav morali imeti. Večkrat je bilo slišati prispodobo »arhivar v kleti«. Med drugim je dr. Klasinc poudaril, da bi državni arhiv moral biti neposredno pod predsednikom države.

V popoldanskih urah je bil organiziran ogled muzeja tovarne soli. Tuzla je namreč eno izmed najstarejših naselij v Evropi, kjer je zabeležena kontinuiteta življenja. Ima pa tudi posebno geološko preteklost. Tuzelčani pravijo, da je Tuzla »mesto na zrnu soli«. To »zrno soli« so milijoni ton kamene soli, ki jo je za seboj pustilo Panonsko morje, ko se je pred več kot desetimi milijoni let umikalo s tega prostora. Ime mesta je od nekdaj v jezikih vseh potopiscev, kartografov, zgodovinarjev in osvajalcev vezano na sol. Tudi sedanje ime Tuzla v turškem jeziku pomeni solarna. Organizirano izkoriščanje soli se je začelo v času osmanskega imperija.

Sol so na začetku pridobivali tako, da so črpali slano vodo iz vodnjakov (prvi vodnjak je bil zgrajen leta 1477), potem pa so jo prekuhali v posebnih bakrenih ponvah. Čas Avstro-Ogrske pa je bil tudi začetek industrijske proizvodnje soli, saj je bila leta 1885 zgrajena prva solarna. Posledica povečane proizvodnje je bila udiranje mesta in v 70. letih prejšnjega stoletja je mesto zaradi tega ostalo brez velikega števila kulturnih, gospodarskih in stanovanjskih stavb.

V večernih urah prvega dne posvetovanja je bila organizirana slavnostna večerja, da so se udeleženci posvetovanja bolje spoznali in v prijetnem vzdušju pokramljali o arhivskih in drugih vprašanjih.

Posvetovanje v Tuzli je potekalo v resnično prijetnem ozračju, poleg tega pa je bilo veliko udeležencev, več kot 200. Za konec le še to, da si lahko želimo še več tako prijetnih posvetovanj.

Aida Škoro Babić

44. posvetovanje hrvaškega arhivskega društva, Slavonski Brod, 20.–22. oktober 2010

Hrvaško arhivsko društvo je v sodelovanju z Državnim arhivom v Slavonskem Brodu organiziralo letošnje arhivsko posvetovanje; potekalo je od 20. do 22. oktobra 2010 v prostorih Državnega arhiva v Slavonskem Brodu. Glavna tema letošnjega posvetovanja je bila Kako izboljšati sistem varovanja gradiva, znotraj tega pa sta potekala dva vsebinska sklopa. V prvi sekciji so bila predavanja o materialni, v drugi pa o intelektualni zaščiti gradiva.

Na letošnje posvetovanje je prišlo več kot 150 tako domačih kot tujih udeležencev. Iz Slovenije smo bili na posvetovanju Mateja Jeraj in Jože Škofljanec (ARS), Bojan Cvelfar (ZAC) in Sonja Jazbec kot predstavnica ADS.

Otvoritev posvetovanja, pozdravni govori in plenarna seja so potekali v dvorani HVIDRE. Najprej je vse zbrane pozdravila predsednica Hrvaškega arhivskega društva Deana Kovačec iz Hrvaškega državnega arhiva v Zagrebu, sledila sta še pozdrava direktorja Državnega arhiva v Slavonskem Brodu Ivana Medveda in namestnika župana Zorana Ivanoviča, pozdravne besede pa so izrekli tudi gostje iz tujine (Bosne in Hercegovine ter Madžarske).

Uvodno predavanje je imel direktor Državnega arhiva v Slavonskem Brodu *Ivan Medved*, ki je nanizal razmišljanja in predpostavke o izboljšanju varstva arhivskega gradiva. Sledilo je predavanje *Vlatke Lemič* in *Stjepana Čosića* o dostopnosti in uporabnosti informacij o arhivskem gradivu v sodobnem okolju.

Po kratkem odmoru sta vsebinska sklopa predavanj potekala v dveh dvoranah Državnega arhiva v Slavonskem Brodu.

V prvem vsebinskem sklopu, sklopu o *intelektualni zaščiti arhivskega gradiva*, so bili predstavljeni štirje referati. Prvega, *Zakonska zaščita arhivskega gradiva*, je predstavila *Mateja Jeraj* iz Arhiva Republike Slovenije. S soavtorico *Jelko Melik* sta poudarili, da je potrebno z zakonom zaščititi arhivsko gradivo pred izgubo in uničenjem, prav tako pa morajo arhivisti, večinoma zgodovinarji, poznati osnove prava in pravne države. Prvi pogoj za ohranitev arhivskega gradiva je dobra zakonska podlaga, vendar pa jo mora podpirati ustrezna kazensko-pravna zaščita.

Naslednji referat sta predstavila *Alisa Martek* in *Borut Gulić* iz Hrvaškega državnega arhiva. Predstavila sta standarde ISO za različne vrste arhivskega in knjižničnega gradiva, ki omogočajo dolgoročno hrambo gradiva oziroma upočasnjujejo procese staranja.

O tem, kako intelektualno zaščititi arhivski fond, se je spraševal *Dražen Kušen* iz Državnega arhiva v Osijeku. Poudaril je, da je potrebno najti ravnovesje med materialno in intelektualno zaščito tako ob na-